

กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน โรงเรียนอนุบาล
ประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
Strategies for Driving and Creative about Art of Anuban Prachuap Khiri Khan School
Under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1

เชิญจุติ โคตะมาลี¹และ อัญชนา พานิช²

Choenjuti Kotamalee¹ and Anchana Panich²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹Master Student of Education Rajabhat Phetchaburi University, Thailand

²Lecturer from the Faculty of Education Rajabhat Phetchaburi University, Thailand

¹E-mail: priew.yodpreeda@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7560-5173>

²E-mail: anchokok@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7014-0311>

Received 22/05/2023

Revised 12/06/2023

Accepted 20/06/2023

บทคัดย่อ

ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เตรียมผู้เรียนไปสู่สังคมในอนาคตอย่างมีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเกิดนวัตกรรมขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม นั่นก็คือความคิดสร้างสรรค์ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ครูเครือข่ายกลุ่มสาระศิลปะจำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน และ 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือทั้ง 2 ประเภท มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของความก้าวหน้า ผลการวิจัย พบว่า (1) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์เครือข่าย 2) กลยุทธ์การสื่อสาร 3) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม และ 4) กลยุทธ์การบูรณาการ (2) กลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน คือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

ได้แก่ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ 3) ค้นคว้าและคิด 4) นำเสนอ และ 5) ประเมินผล (3) ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 28.44

คำสำคัญ: กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนา; ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ; การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research were to study 1) strategies for driving art creative thinking development, 2) strategies for developing art creative thinking of students, and 3) the results of art creative thinking development of students at Anuban Prachuap Khiri Khan School under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Office 1. The action research was used in this study. The samples consisted of 3 art subject network teachers, 40 Prathomsueksa 6 students. The research tools were 1) the manual for developing students' art creative thinking, and 2) student's creativity assessment form. Both instruments had the item-objective congruence Index between 0.67-1.00. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and percentage of progress. The research revealed that: (1) Strategies for driving art creative thinking development of students were 1) network strategy, 2) communication strategy, 3) participatory strategy, and 4) integration strategy. (2) Strategies for developing art creative thinking of students were creative-based learning management including 5 steps: 1) arouse interest, 2) set problems and divide students into groups according to their interests, 3) research and think, 4) present, and 5) evaluate. (3) The art creative thinking of students after studying was higher than before with a progression percentage of 28.44 %.

Keywords: Strategies for Driving and Developing; Art Creativity Thinking; Creativity Based Learning

บทนำ

ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ จัดเป็นทักษะเชิงประยุกต์ ซึ่งการเรียนรู้ยุคใหม่ เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นนักคิด นักปฏิบัติการวิจัย นวัตกรรมสร้างสรรค์ จึงจะเกิดขึ้น ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นความชำนาญหรือความสามารถในการใช้กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการและการถ่ายทอด ใช้ทักษะในการสร้างสิ่งที่มีเอกลักษณ์ของตน จนทำให้เกิดสิ่งใหม่หรือนวัตกรรมที่ทำขึ้นใหม่หรือพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของความคิด วิธีการ การกระทำ

หรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ โดยอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน และอาจใหม่ในบริบทใดบริบทหนึ่ง หรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ 3) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ควรพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เตรียมผู้เรียนไปสู่สังคมในอนาคตอย่างมีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเกิดนวัตกรรมขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม นั่นก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ นั่นเอง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562)

ความคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถในการคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งใหม่ขึ้น โดยใช้วิธีการคิดที่หลากหลาย เช่น การคิดคล่อง การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดอย่างละเอียดลออ อนุชา โสมาบุตร (2556) กล่าวไว้ว่า หากผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ย่อมมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ในการพัฒนาเป็นนวัตกรรมต่อไป การพัฒนาและการส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จำเป็นที่ต้องบ่มเพาะตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นพลังทางความคิด และพลังที่แสดงออกแล้วมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ผลผลิตของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นผลงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2558) ที่กล่าวไว้ว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นทักษะสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมเยาวชนเพื่อก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์และอาชีพในอนาคต กลุ่มภาคีเครือข่าย เพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skill) หรือมีชื่อย่อว่าเครือข่าย P21 จัดให้ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่สำคัญอันดับต้น ๆ ในศตวรรษที่ 21 หรือเรียกได้ว่าเป็น “THE PREMIER SKILL OF THE 21ST CENTURY” ถือเป็นทักษะสำคัญของอนาคต ความคิดสร้างสรรค์ จึงถือเป็นทักษะจำเป็นที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ นักเรียนจะได้มีแนวทางในการดำเนินชีวิต ในการปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สร้างนวัตกรรมสร้างสรรค์ ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เพื่อเพิ่มศักยภาพของคนในชาติให้มีความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ การจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียน และท้าทายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สร้างทักษะที่จำเป็นเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดที่จะวางรากฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และหลังจากนั้นในช่วงอายุ 12-15 ปี ความคิดจินตนาการสร้างสรรค์ของเด็ก จะพัฒนาเต็มที่ในช่วงวัยนี้ สอดคล้อง

กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ (Torrance) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กวัยนี้ ชอบทำกิจกรรมมาก เด็กจะแสดงออกถึงจินตนาการของตนเองในด้านต่าง ๆ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง กลุ่มเพื่อนจะมีความสำคัญต่อเด็กในวัยนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรส่งเสริมให้เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นและเคารพความต้องการของผู้อื่น ซึ่งช่วงวัยนี้เป็นเวลาสำหรับการฝึกฝนทักษะในการคิดสร้างสรรค์ เพราะเป็นกระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดเดิมและเป็นความคิดที่ไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำร้ายผู้ใด แต่เป็นความคิดที่มีประโยชน์ สามารถแก้ปัญหาได้ (Torrance, E.P., & Myers, R. E. 1972)

รายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (2562: 8) ได้รายงานคุณภาพการศึกษาจำแนกตามสังกัดพบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพการศึกษาลดต่ำกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ทั้งจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของสถาบันทดสอบแห่งชาติ (O-NET) การสอบวัดความรู้ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) การประเมินความสามารถการอ่าน (Reading Test: RT) สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการศึกษาในเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งถูกกำหนดในการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งการพัฒนาคนที่ทำให้ได้พัฒนาระบบความคิดสร้างสรรค์ ควรเริ่มจากวิชาที่เน้นการปฏิบัติ สามารถเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงและเห็นได้ชัด นั่นก็คือ ด้านศิลปะ ทั้งวิชาทัศนศิลป์ วิชาดนตรี และวิชานาฏศิลป์ เป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ไหวพริบ สร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และใช้ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการใช้สมองทั้งสองซีกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีทั้งเหตุผลและการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นหากเราจะพัฒนาคนที่ทำให้ไปสู่เป้าหมาย ควรจะเห็นถึงความสำคัญของทักษะที่ต้องฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนได้เติบโตเป็นบุคคลที่เพียบพร้อมและมีความรู้ที่สามารถพัฒนาตนเองได้ขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอภิปรายถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนการสอน จากรายงานผลการบันทึกกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) กลุ่มสาระศิลปะ พบปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ วิธีการสอนของครู ยังคงใช้รูปแบบเดิม คือ การบรรยาย ชักถาม ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูฝ่ายเดียว และส่งผลให้เด็กขาดความคิดสร้างสรรค์

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัย มีความต้องการที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เหมาะสม และจากการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ที่มีผู้วิจัยกล่าวถึงมากที่สุด และมีความเหมาะสมกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ คือ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity - Based Learning : CBL) ซึ่ง วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล (2562 : 31-33) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการนำหลักการสอน Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ร่วมด้วยโครงสร้างหลักที่

พัฒนามาจากวิธีสอน แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และแนวทางการพัฒนาความคิดแนวขนาน ของเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน โดยสังเคราะห์เป็นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นตั้งปัญหา และแบ่งกลุ่ม 3) ขั้นการค้นคว้าและคิด 4) ขั้นนำเสนอ และ 5) ขั้นประเมินผล จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานนั้น สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะ การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และนำเสนอ ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานสำคัญ

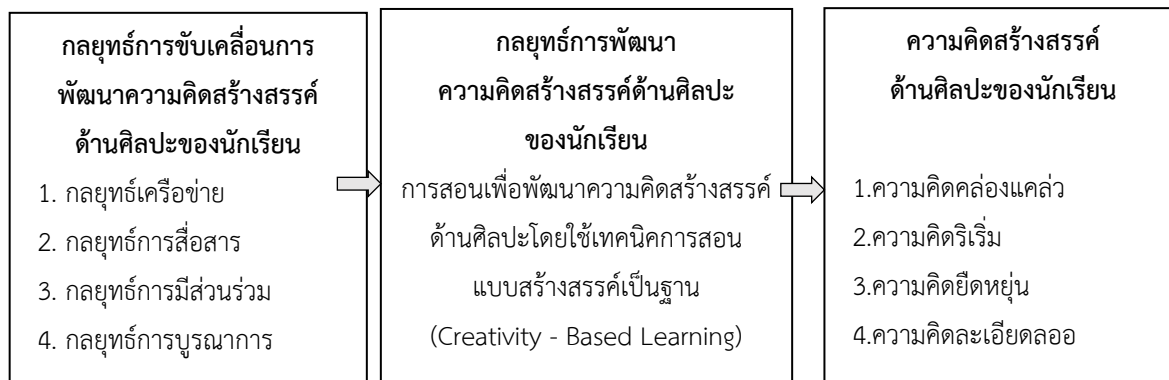
ผู้วิจัยจึงต้องการการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านศิลปะ โดยใช้วิธี สอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL) เพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับทักษะการคิด สร้างสรรค์และนวัตกรรม และในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน ต้อง อาศัยรูปแบบทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากล ยยุทธ์ทางการบริหาร ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนครูผู้สอนในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เพื่อนำผล การศึกษาไปปรับใช้ในการบริหารการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียน อนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาล ประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาล ประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ สุภาพร สะอาดนัก (2560), บุญยุนุช สิทธาจารย์ (2560), ยรรนันท์ วรรณรักษ์ (2562), และ กฤษณา ทิมสี (2562) มา เป็นกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังภาพประกอบ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

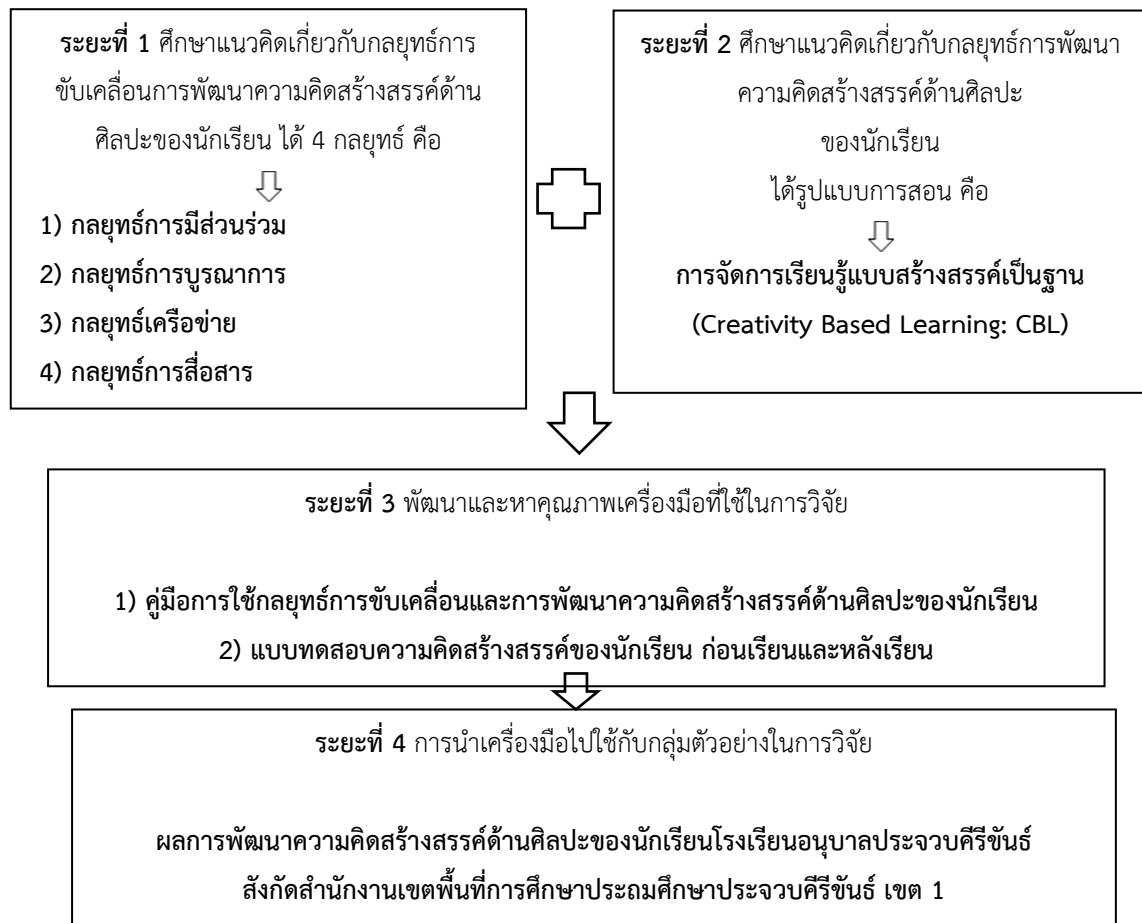
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 - 6/6 จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 225 คน 2) ครูกลุ่มสาระศิลปะ จำนวน 6 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก 2) ครูเครือข่าย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนรายวิชาทัศนศิลป์ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาดนตรี จำนวน 1 คน และครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 1 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย: ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) จาก 1) แบบสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน 2) คู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

2. หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การหาร้อยละความก้าวหน้า จากการประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 หมายถึง แนวทางและวิธีการปฏิบัติกิจกรรม จากการประเมินสภาพแวดล้อม ความเหมาะสม ที่คาดว่าจะทำให้การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้กลยุทธ์ 4 ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การบูรณาการ

1.1 กลยุทธ์เครือข่าย หมายถึง วิธีการที่ครูเครือข่าย ซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน 3 วิชา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ครูผู้สอนวิชาดนตรี ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกัน จนเกิดการปฏิสัมพันธ์ มีความสนใจในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของความร่วมมือร่วมพลังในการพัฒนานักเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 กลยุทธ์การสื่อสาร หมายถึง วิธีการที่ครูเครือข่ายซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน 3 วิชา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ครูผู้สอนวิชาดนตรีครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีกระบวนการหรือเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ในการติดต่อและการทำงานร่วมกัน รวมถึงสื่อสารไปยังผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฝ่ายเทคนิคเรื่องเสียง ฝ่ายสถานที่ ฝ่ายแต่งตัวนักแสดง รวมไปถึงผู้ปกครอง ในการสื่อสารที่ดี จำเป็นต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีควบคู่กันไป และที่สำคัญสามารถสื่อความหมายและได้รับเกิดความเข้าใจถูกต้อง จึงจะทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนร่วมกัน

1.3 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการที่ครูเครือข่ายซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน 3 วิชา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ครูผู้สอนวิชาดนตรีครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา แสวงหาทางเลือก ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ร่วมระดมเทคโนโลยีและทรัพยากรท้องถิ่น ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ร่วมติดตามประเมินผล เพื่อเป้าหมายเดียวกัน

1.4 กลยุทธ์การบูรณาการ หมายถึง วิธีการที่ครูเครือข่ายซึ่งได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน 3 วิชา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ครูผู้สอนวิชาดนตรี ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทำงานร่วมกัน เชื่อมโยงการวิจัยกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เชื่อมโยงประสบการณ์ของครูเครือข่ายที่มีความรู้ต่างศาสตร์ ทั้งทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ มาร่วมกันคิด ร่วมแก้ปัญหา นำเนื้อหาสาระทั้ง 3 วิชา มาเชื่อมโยงสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity Based Learning : CBL) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้และเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ได้

2. ผลการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

กลยุทธ์ที่ครูเครือข่ายกลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เป็นกลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 คือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) ซึ่งได้บรรจุไว้ในคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ชื่อ “ชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity - Based Learning : CBL เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จำนวน 24 ชั่วโมง ภายในเล่มชุดการสอน มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. คำชี้แจง
2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู
3. กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาครูเครือข่าย
4. การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity - Based Learning (CBL)
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) 16 คะแนน
7. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 11 แผน ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง 4 ภาคหลากสี จำนวน 4 แผน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ดนตรีภาษาถิ่น จำนวน 3 แผน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏศิลป์เรีงระบำ จำนวน 4 แผน
8. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียน (Post-test) 16 คะแนน
9. สรุปแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ก่อนและหลังเรียน ปรากฏดังตารางที่ 1

[365]

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ก่อนและหลังเรียน

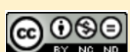
จำนวน นักเรียน	การประเมิน (คะแนน)		คะแนน ความก้าวหน้า	ร้อยละ ความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
40 คน	16 คะแนน	16 คะแนน		
$\bar{X}$	8.48	13.03	4.55	28.44
ร้อยละ	53.02	81.46	28.44	
S.D.	1.07	0.99		
ระดับผล	พอใช้	ดีมาก		

จากตารางที่ 1 แสดงว่า นักเรียนมีผลการประเมินการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะก่อนเรียนเฉลี่ย 8.48 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 53.02 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนอยู่ที่ 1.07 ซึ่งถือว่ามีความอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนผลการประเมินการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 13.03 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.46 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนอยู่ที่ 0.99 ซึ่งถือว่ามีความอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนร้อยละความก้าวหน้าอยู่ที่ 28.44 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การบูรณาการ ซึ่งการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนทั้ง 4 กลยุทธ์ สามารถใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูเครือข่ายมีความสนใจในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน มีการติดต่อและทำงานร่วมกัน รวมถึงสื่อสารไปยังผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง มีการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และเชื่อมโยงประสบการณ์ของครูที่มีความรู้ต่างศาสตร์เพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูนันท์ วรรณรักษ์ (2562) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

.....
 ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาครูเครือข่ายเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษา ต้องใช้กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วม และกลยุทธ์การบูรณาการ เช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร สะอาดนัก (2560) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปิ่นแตก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปิ่นแตก ต้องใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม และกลยุทธ์การสื่อสาร เช่นเดียวกัน

2. ผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้แก่ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity – based Learning) โดยใช้ “ชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity – Based Learning : CBL เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ” พบว่าผู้เรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม มีการนำไปใช้แล้วและได้ผลดี ทั้งนี้เนื่องจากการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ทิมสี (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 33.39 คิดเป็นร้อยละ 74.21

3. ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูเครือข่ายร่วมกันสร้างคู่มือกลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน ขึ้นมา 1 เล่ม โดยใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity – based Learning) และได้นำไปใช้ในการพัฒนานักเรียน โดยมีการขับเคลื่อนคู่มือด้วยกลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การบูรณาการ ซึ่งส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียน มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา พูลลาภ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์หลังจากได้รับการส่งเสริมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน อยู่ในระดับสูง

นอกจากนี้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ สามารถบูรณาการร่วมกันในหลายวิชาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยง สุขธำมาศ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ผลจากการนำชุดการสอนไปทำการทดลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย=4.27)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.52) รองลงมานักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ชิ้นงานมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 4.47) และนักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนศิลปะตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.41) ตามลำดับ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การหลอมรวมกันระหว่างกลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การบูรณาการ ส่วนกลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้แก่ การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) ซึ่งได้บรรจุไว้ในคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ชื่อ “ชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity - Based Learning : CBL เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” ใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จำนวน 24 ชั่วโมง โดยบูรณาการทักษะทางศิลปะ ทั้งทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ เข้าด้วยกัน และจากการใช้คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มาเป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งปรากฏผลการพัฒนา มีคะแนนหลังเรียน เฉลี่ย 81.46 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก และมีคะแนนความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.44 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ

ดังนั้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นสิ่งที่ครูเครือข่ายควรให้ความสำคัญและความทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการสื่อสารและบูรณาการจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันพัฒนานักเรียน เพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาทั้ง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เครือข่าย กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การบูรณาการ ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ ควรนำเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity – based Learning) ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างยั่งยืน

3. จากผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) เป็นระยะเวลา 22 ชั่วโมง ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังต้องปรับปรุง ดังนั้นนักเรียนกลุ่มนี้ควรมีชั่วโมงในการเรียนที่มากกว่า 22 ชั่วโมง โดยมีครูคอยเป็นพี่เลี้ยงและให้กำลังใจอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในรายวิชาอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะ ด้านความคิดละเอียดลออ เนื่องจากเป็นด้านที่มีคะแนนความก้าวหน้า น้อยที่สุดใน 4 ด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา พูลลาภ. (2563). *การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- กฤษณา ทิมสี. (2562). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนเรืองวิทย์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. กำแพงเพชร.*
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา/คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*
- บุญยง สิทาจารย์. (2560). *การพัฒนาชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ยุรนนท์ วรรณรักษ์. (2562). *กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.*

-
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). *การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้
านนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และ วรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล. (2562). *สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด
ยูเคชั่น.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2558). *การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-based Learning (CBL)*. วารสาร
นวัตกรรมการเรียนรู้. 1(2), 23-37.
- สุภาพร สะอาดนัก. (2560). *กลยุทธ์การขับเคลื่อนและการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปิ่น
แตก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*.
- อนุชา โสมาบุตร. (2556). *แนวการจัดการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21*. Retrieved on 15 June
2022 from <https://teacherweekly.wordpress.com>
- Torrance, E.P., & Myers, R. E. (1972). *Creativity Learning and teaching*. New York: Dood, Mead
and Company. Verbal Learning and Verbal Behaviour.